

Buch

Fra: Buch [FamBuch@DBmail.dk]
Sendt: to 13. september 2007 21:20
Til: Buch
Emne: VS: VEOK Nyhedsmail nr.41 - Kirken som bolig og som byggeplads
Vedhæftede filer: oledata.mso

VI ER OGSÅ KIRKEN
 - en forening af katolikker

<http://www.veok.dk>

VEOK's Nyhedsmail nr. 41

13-sep-2007

Kirken som bolig og som byggeplads

Af: Jean-Pierre Duclos

Peters skib er et kælenavn, vi katolikker gerne anvender til at betegne den romerskkatolske kirke. Vi må indrømme at dette skibs kurs en gang imellem ikke så lidt ligner en kajaks fremgangsmåde, et paddeltag til venstre og et til højre, så holder man kursen. Vi har oplevet det igen i den sidste tid. Det begyndte med den gode nyhed, at det nedlagte råd for samtalen med de ikke-kristne religioner var blevet genoprettet, oven i købet under ledelse af et af de højst placerede og mest erfarne kuriemedlemmer, kardinal Tauran. Og så kommer skrivelsen fra Troslærekongregationen om den katolske kirkes enestående placering i forhold til frelsen. Skulle der være en eller anden form for balance mellem de to begivenheder? På den ene side indrømmer man at det godt kan ske at Helligånden virker udover de kristne kirkers grænser, men det må på den anden side ikke få nogen til at glemme at Rom alene råder over alle de midler, som Kristus indstiftede for at frelse menneskene.

Fem spørgsmål og fem svar

Erklæringen fra Troslærekongregationen, dateret Peter og Pauls fest 29.6.2007, præsenteres som "Svar på spørgsmål angående nogle aspekter af læren om

kirken." Der er hele fem af dem. Har Vatikanerkonciliet forandret den tidligere lære om Kirken? Hvad betyder det at Kristi kirke findes i den katolske kirke? Hvorfor skriver man ikke bare er? Hvorfor kalder koncilfædre de adskilte orientalske kirker for søstre? Og hvorfor gør de ikke det når de omtaler de trossamfund som blev til ved reformationen?

Det er især svaret på dette sidste spørgsmål "fordi deres embede mangler den apostoliske succession" som har tiltrukket sig opmærksomheden herhjemme. Kristeligt Dagblad kom med en overskrift: "Paven fornærmer protestanter" (12.7). Nu er gemytterne faldet til ro. Men kan vi ikke lære noget af denne strid, som ordret kan kaldes en strid om ord?

Man må først konstatere, at der intet nyt findes her. Allerede i erklæringen *Dominus Jesus* fra 2000 udtalte samme ministerium sig på nøjagtig samme måde og det blev lige så ilde hørt i den danske folkekirke. Folk i Rom var godt klar over at en gentagelse ville medføre tilsvarende skade i den økumeniske samtale, og det kommenteredes således i et ledsagende brev: "For at dialogen skal være frugtbar kræves der udover et åbent sind overfor samtalens partner, at man holder fast ved den katolske læres identitet." Måske skulle man ihukommende vores egen Storm P. tilføje at man taler bedre sammen når man taler om det samme. Det ser ud som om den romerske kardinal Levada og Viborg Stifts biskop Karsten Nissen ikke tænker på det samme, når de anvender ordet kirke. Jeg tror ikke at den danske talemåde Goddag mand økseskaft har en latinsk pendant. Den kunne ellers godt anvendes her for at afsløre misforståelsen.

Du siger Kirken. Hvad mener du?

Min gamle lærer Yves Congar, en af hovedkræfterne bag det sidste kirkemøde, advarede os indtrængende: Hver gang I læser ordet kirke, så spørg jer selv i hvilken betydning det anvendes netop der. Han gjorde det selv og det åbnede hans øjne for en skæv udvikling af teologien om kirken, en skævhed som efter min mening også præger Vatikanets sidste tekst. Han erkendte det i forordet i sin bog *Vraie et fausse réforme dans l'Eglise* (Paris 1950) "efterhånden som jeg gik frem i min erkendelse af den virkelighed kirken er, forstod jeg bedre at man kun havde beskæftiget sig med *strukturen* og så at sige ikke med *livet*. Denne skelnen mellem livet og strukturerne forekom mig et middel til bedre at formulere og derved besvare spørgsmålene ... Kirken er ikke blot en ramme, en organisation, en institution, den er et fællesskab." (s.7-8).

Vi må have denne skelnen i baghovedet hver gang vi bruger ordet kirke. Taler vi om målet, resultatet, forsamlingen af alle dem som lever af Kristi liv? Eller drejer det sig om institutionen, strukturen, alle de midler Kristus i tidens løb har indstiftet for at samle sit folk på vej mod sit rige? Det er indlysende at det her drejer sig om to vidt forskellige begreber, og det synes at være meget upraktisk at

vi anvender samme ord for dem begge. Alligevel har det en fordel: Ved at gøre det mindes man om at de to betydninger hører uløseligt sammen. Der tales ikke enten om redskab eller resultat, men om et redskab som fører til et resultat. Men at bruge det samme ord for at betegne de to aspekter bliver først en fordel når man er klar over at de er lige så forskellige som de er uadskillelige. Man skulle tro at det efterhånden var blevet opfattet, men nej, ting tager tid.

Da koncilfædrene vendte det hele op og ned.

Det tog også tid for koncilfædrene 1962-65 at få øje på denne forskel, men diskussionerne om konstitutionen om Kirken tog et afgørende vendepunkt da man begyndte at anvende denne skelnen. Det skete ved at man foreslog at begynde med at omtale kirken i sin helhed, kirken som Guds folk, før man gik i gang med bestanddelene, biskopperne og lægfolk. Det var en god idé at se på hele boligen, før man diskuterede hvordan den var blevet til og hvordan den skulle vedligeholdes og eventuelt renoveres.

Et uventet resultat af denne ombygning blev at koncilet behandlede det almindelige præstedømme, Luther satte så højt, før det særlige præstedømme og embederne. "Thi hvad der er krøbet ud af dåben kan rose sig af, at det allerede er blevet viet til præst, pave og biskop" skrev ham, og tilføjede "om det nu end skikker sig for enhver at øve et sådant embede." Det er interessant at sidestille denne erklæring med koncilets eget udsagn: "De døbte bliver nemlig ved genfødselen og ved Helligåndens salvelse indviet til at være et åndeligt hus og et helligt præsteskab" (§ 10). Koncilet præciserede straks at dette almindelige præstedømme er væsensforskelligt fra det særlige præstedømme, vielsen til præst, pave og biskop. Det er klart eftersom de to former for præstedømme, det almindelige og det særlige, hører ind under hver sin af de to betydninger af ordet kirke, vi skelner imellem. Det viser for resten hvor vigtig og nyttig denne skelnen er. Men at man skelner, betyder ikke at man adskiller. Et citat fra den nordafrikanske biskop Augustin (354-460) viser klart hvordan de to former for præstedømme hører sammen: "Jeg er biskop for jer, jeg er kristen med jer." Johannes Paul II yndede at citere det, og han tilføjede følgende bemærkning som placerer de to i forhold til hinanden "... Det sidste er det vigtigste."

Koncilfædrene var godt klar over at vi katolikker ikke har monopol på ordet kirke, uanset i hvilken betydning vi anvender det. Det fik dem til at anvende en meget omhyggelig formulering som ikke alle katolikker synes om: "Kristi kirke findes i (*subistit in*) den romerske katolske kirke" (§ 8). Hvorfor står der ikke bare er (*est*)? står der i det tredje spørgsmål. Ganske enkelt fordi det ville være forkert! Som kongregationen forklarer, har vi katolikker ikke monopol på at være kirken, og det gælder ordets begge betydninger. Guds folk omfatter mange flere end bare katolikkerne og frelsesmidlerne virker langt over den romerskkatolske

kirkes grænser.

Jeg mener at det er vigtigt at understrege, at koncilttekstens brug af ordet kirke netop her skal tolkes i begge retninger, selv om koncilmødningerne især var opmærksomme på at frelsesmidlerne også findes udenfor den romerske katolske kirkes synlige grænser. Denne accentforskydning er nem at forklare. Det er vanskeligt at pege på grænsen mellem Guds folk og de udenforstående. Det er nemmere at beskrive alle de midler som tjener til at skabe Guds folk end at holde mandtal over hvor mange der har fået nytte af dem. Og så kikker man sig omkring for at finde ud af hvem der mangler hvad, og man konstaterer til sidst at der kun findes et sted, hvor de alle samles. Når man ønsker at definere sig selv i forhold til andre, er det nemmere at pege på det, som gør en forskel, end på det man er fælles om, uanset om det sidste er det vigtigste som Johannes Paul II sagde.

Der findes et hierarki blandt frelsesmidlerne

At alle disse gudindstiftede midler kun findes samlet i en kirke medfører ikke at de alle er lige væsentlige og nødvendige. Det er netop denne forskel som begrundet hvorfor Rom betegner nogle kirker som søsterkirker og andre ikke. Et af frelsesmidlerne er det guddommeligt indstiftede embede som hviler på en apostolsk succession – et begreb som skal tolkes teologisk og ikke kronologisk – og det er for os katolikker en nødvendighed for at kunne tale om en kirke. Derfor er de orientalske kirker vores søsterkirker, fordi de også bygges på et embede, selv om vi er uenige om det særlige Peterembede. Men lutheranerne, som udtrykkelig forkaster ethvert form for særligt embede, kan ikke betegnes som kirke på samme måde, selv om de også er en del af Guds folk ligesom vi.

At være kirke er en nådegave

Og denne uenighed om betegnelsen kirke skal ikke forstås som om det så skulle være finere at være katolik end medlem af folkekirken. Min egen biskop Czeslaw Kozon fremhævede det I Kristeligt Dagblad (13.7.) ved at understrege at den særstilling Rom gør krav på udelukkende skyldes Kristi særlige nåde. Den særlige opgave, vi mener er knyttet til Peterembedet for at tjene de kristnes enhed, er en gave fra Gud og vi katolikker har som opgave at forvalte den på en måde som gør det muligt for alle at få øje for dens betydning for helheden.

"De kristne og katolikerne"

Den her omtalte skelnen mellem de to betydninger af ordet kirke kan måske bruges til at kaste lys over en lidt ejendommelig dansk talemåde. Det er ikke så sjældent i folkekirkelige kredse at høre udtrykket "de kristne og katolikerne". Hør selv efter, nu når De er gjort opmærksom på det, De vil snart møde det. Selvfølgelig er det helt ureflekteret, men hvad står der bagved? Betyder det at

man på den ene side har menigheden, Guds folk, de kristne og på den anden side har institutionen, embedsbærerne, systemet, katolikkerne? Det er godt det er ubevidst, fordi det er meget uheldigt. Man må skelne mellem de to aspekter, ikke adskille dem. Det drejer sig om to synsvinkler på en og samme virkelighed, Kristi kirke, og der findes mange måder at være kristen på, også en katolsk.

Om at gå i kirken

Vi katolikker fokuserer ofte på det vi mener de andre mangler, mens lutheranere tager afstand fra alt det I mener vi tilføjer. Men er det, vi slås om, embedet, det vigtigste? Er det kernen i det kristne budskab? Jeg er ikke så mobil mere og bor 25 km. fra den nærmeste katolske sognekirke. Derfor sker det jævnligt at min kone og jeg går i kirke i den lokale folkekirkemenighed. Vi husker nemlig hvad Johannes Paul II sagde da han kom til Danmark i 1989. Da han blev klar over hvad det betød at være en katolsk diaspora, fandt han det helt i orden at man en gang imellem gik i den lokale lutherske kirke. Han har sikkert ikke ringet til Troslærekongregationen, hvor Joseph Ratzinger den gang var leder, før han udtalte sig. Men vi er glade for at han sagde det og vi er glade for at gøre det. Ved at mødes med vores naboer fra det lokale samfund oplever vi at vi går i kirke, fordi Kirken er der hvor menigheden samles omkring Herrens ord og hans bord. Det smerter os ikke at kunne gå til alters sammen med de andre fordi I i Folkekirken har en anden mening end vi om præstevielsens sakramente. Men det får os ikke at mene at Vor Herre ikke er til stede her midt i menigheden, blot fordi indstiftelsesordene ikke er udtalt juridisk gyldigt. Da kristne fra alle retninger mødtes i Haderslev i foråret, var alle enige om at kalde det for KIRKEdag, selvom man af hensyn til os katolske deltagere ikke kunne fejre nadveren sammen.

Om at se ting fra begge sider

Derfor vil jeg spørge de folk i Rom, som er ansvarlige for sådanne erklæringer, om ikke det ville være frugtbart at være mindre ensidige. Det er deres opgave at vidne om hvad vi katolikker mener, de andre går glip af, men kunne det ikke også være en del af opgaven at gøre os katolikker opmærksomme på alt det vi allerede er fælles om? Denne tekst var velgørende kort af en romersk tekst at være. Alligevel ville jeg ønske at den havde været lidt længere. Jeg savner det med glasset som samtidig er halvfuldt og halvtomt. Skal vi blive ved med kun at pege på det halvtomme, alt det, vi har fået af Guds nåde, som de andre mangler og som vi så gerne ville dele med dem? Eller skal vi også give udtryk for vores glæde over det halvfulde, alt det, vi allerede er fælles om? Hvorfor er der aldrig kommet et jubelråb fra Rom over, at selv om vi kristne er adskilte, er vi alle dog

sammen kristne?

Og lad os huske at spørge: Du siger kirke, hvad mener du?